

Aantal gebouwen:
2.795

Aantal percelen:
107.661

Totale primaire energieafname 2022:
553 GWh

Evolutie totaal aantal gebouwen in eigendom en gebruik	→	Evolutie totaal aantal percelen	→	Evolutie van energieafname	/ 	→
Aantal gebouwen in eigendom en gebruik volgens ligging	→	Aantal percelen volgens ligging	→	Hernieuwbare energie	/ 	→
Top 10 van de gebouwbeheerders	→	Top 10 van de grondbeheerders	→	Energiebesparende maatregelen	/ 	→
Evolutie aantal gebouwen in eigendom per eigendomsrecht	→	Aantal percelen volgens grootte	→			
Evolutie aantal gebouwen per Gebruiksrecht	→	Aantal percelen volgens bestemming	→			
Evolutie uitgave voor het gebruik van gebouwen	→					
Evolutie aantal gebouwen per Gebouwtipe	→					
Evolutie huurprijs voor kantoren	→					
Uit gebruik genomen gebouwen in 2023	→					
Leegstaande gebouwen in 2023	→					

Scope/ Dit rapport geeft informatie over de gebouwen in de Terra Patrimonium- en Energiedatabank Vlaanderen op 31/12/2023. De kwaliteit van de gegevens is afhankelijk van de invoer en het nazicht door de databeheerder(s) van de entiteit(en) die binnen het toepassingsgebied 'vastgoedbeleid' vallen en vastgoed beheren. Deze entiteiten zijn opgenomen op het einde van dit document onder 'Bronnen gebouwgegevens'. Elke entiteit draagt de verantwoordelijkheid over de eigen gegevens. De schoolgebouwen van het 'GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap' zijn niet inbegrepen.

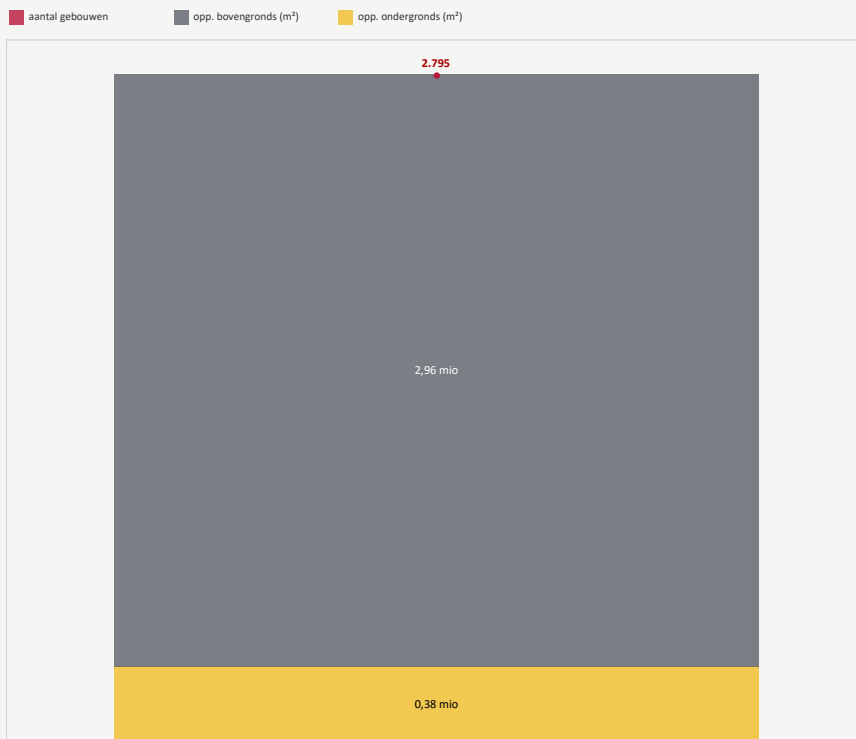
Beheer/ De gebouwen worden beheerd door 'functionele eigenaars' of 'beheerders'. Dit kunnen entiteiten met of zonder rechtspersoonlijkheid zijn. Ze hebben het beheer toegewezen gekregen over gebouwen die omwille van hun functie onder de bevoegdheid van die entiteit vallen.

Definities/ De definities van de gebruikte termen zijn te vinden op [onze webpagina](#) onder de titel 'Hulp bij het invullen: definities en richtlijnen'.

Evolutie/ In tegenstelling tot sommige voorgaande edities van de Vastgoedwijzer, wordt de evolutie van de cijfers van de voorgaande jaren nu niet meer getoond. U kan deze cijfers raadplegen door een melding te maken in Facilipunt en aan te geven voor welke jaren u de Vastgoedwijzers wil ontvangen.

1/ Evolutie totaal aantal gebouwen in eigendom en gebruik

Het aantal gebouwen in de Terra Patrimonium- en Energiedatabank Vlaanderen (kortweg Terra) is gedaald in vergelijking met 2022, van 2.879 naar **2.795** gebouwen. Dit komt doordat een aantal gebouwen uit gebruik werden genomen (zie verder). De Vlaamse overheid stoot energieverslindende gebouwen af en zet daarnaast in op centralisatie.

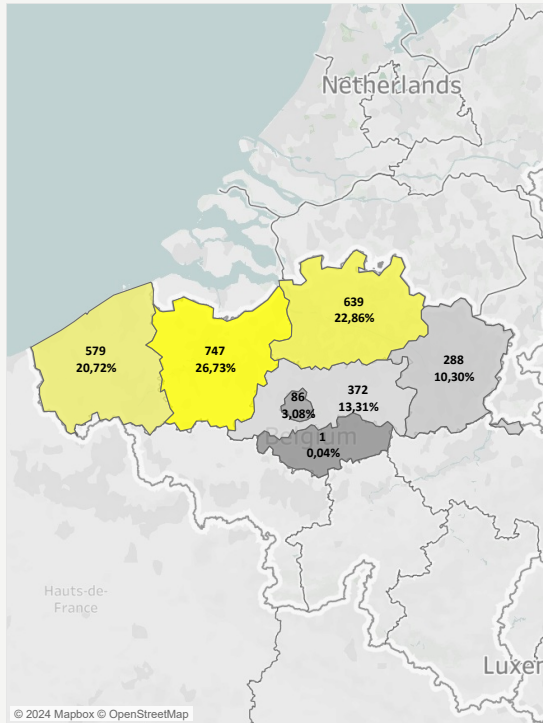
Ondanks de afname van het aantal gebouwen is de oppervlakte gestegen. De bovengrondse oppervlakte van de gebouwen steeg van 2,67 miljoen m² naar **2,96 miljoen m²** t.o.v. 2022. De ondergrondse oppervlakte steeg van 0,31 miljoen m² naar **0,38 miljoen m²**. Dit is te wijten aan een betere invulgraad. De invulgraad van de bovengrondse oppervlakte steeg van 63,8% naar **75,8%**. Deze stijging is het resultaat van de extra controles van de data en de inspanningen van de databeheerders van de entiteiten. De ondergrondse oppervlakte werd in Terra standaard op 0 m² ingevuld. Databeheerders kunnen dit cijfer wel aanpassen indien nodig. De invulgraad van dit veld is bijgevolg 100%.

2/ Aantal gebouwen in eigendom en gebruik volgens ligging

Regio
Provincie

Met 747 gebouwen telt **Oost-Vlaanderen** van alle provincies de meeste gebouwen van de Vlaamse overheid.

- 61 kantoren waarvan 27 (44%) in beheer van Het Facilitair Bedrijf
- 202 gebouwen van openbare infrastructuur waarvan 82 van De Vlaamse Waterweg (DVW) en 54 van het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV)
- 326 woningen waarvan 253 sociale woningen van de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW) en 47 van DVW

Op de 2e plaats vinden we de provincie **Antwerpen** met 639 gebouwen.

- 71 kantoren waarvan 13 in beheer van DVW (18%) en 28 bij Het Facilitair Bedrijf (39%)
- 255 gebouwen van openbare infrastructuur, waarvan 41% in beheer van DVW
- 100 woningen waarvan DVW er 81 in beheer heeft

Op de 3e plaats staat de provincie **West-Vlaanderen** met 579 gebouwen.

- 54 kantoren waarvan 23 in beheer van Het Facilitair Bedrijf (42%)
- 290 gebouwen van openbare infrastructuur waarvan 22% in beheer van het AWV. Bijna een derde is in beheer van DVW
- 20 zorggebouwen van Opgroeien
- 78 woningen waarvan een derde in beheer is van het Departement Mobiliteit en Openbare Werken (DMOW)

De provincie **Vlaams-Brabant** staat op plaats 4 met 372 gebouwen.

- 48 kantoren waarvan een vierde in beheer van Het Facilitair Bedrijf
- 37% zijn gebouwen van openbare infrastructuur
- 53 woningen waarvan bijna de helft in beheer van het Agentschap Natuur en Bos (ANB)

De 5e plaats is voor **Limburg** met 288 gebouwen.

- 55 kantoren waarvan een derde in beheer van Het Facilitair Bedrijf
- 80 gebouwen van openbare infrastructuur waarvan een vierde in beheer van DVW
- 49 woningen waarvan 63% in beheer van DVW

Brussel telt 86 gebouwen waarvan 45 kantoren (52%). Hiervan zijn er 25 in beheer van Het Facilitair Bedrijf (55%).

Daarnaast zijn er 18 gebouwen van cultureel/sportieve aard, waarvan 72% in beheer is van het Departement Cultuur Jeugd en Media (DCJM).

In **Waals-Brabant** vinden we 1 gebouw terug. Dit is het radiogebouw te Waver dat in mede-eigendom is van de VRT.

In het **buitenland** bevinden er zich 83 locaties. Dit zijn vooral kantoorruimtes die we huren van derden voor buitenlandse vertegenwoordigingen van het Departement Kanselarij & Buitenlandse Zaken (DKBUZA) en Flanders Investment & Trade (FIT).

De Vlaamse Waterweg - Aandeel in totaal: 22,18% - Aantal gebouwen: 620 - Totale bruto oppervlakte 125.990 m ² - Invulgraad bovengrondse oppervlakte: 69,8% - Invulgraad ondergrondse oppervlakte: 67,4%	VMSW - Aandeel in totaal: 9,05% - Aantal gebouwen: 253 - Totale bruto oppervlakte 0 m ² - Invulgraad bovengrondse oppervlakte: 0,0% - Invulgraad ondergrondse oppervlakte: 0,0%	Agentschap Wegen en Verkeer - Aandeel in totaal: 8,59% - Aantal gebouwen: 240 - Totale bruto oppervlakte 119.382 m ² - Invulgraad bovengrondse oppervlakte: 76,3% - Invulgraad ondergrondse oppervlakte: 60,4%	Agentschap voor Natuur en Bos - Aandeel in totaal: 8,12% - Aantal gebouwen: 227 - Totale bruto oppervlakte 74.359 m ² - Invulgraad bovengrondse oppervlakte: 97,4% - Invulgraad ondergrondse oppervlakte: 99,1%
	Agentschap Facilitair Bedrijf - Aandeel in totaal: 7,01% - Aantal gebouwen: 196 - Totale bruto oppervlakte 836.418 m ² - Invulgraad bovengrondse oppervlakte: 96,9% - Invulgraad ondergrondse oppervlakte: 98,5%	Departement Cultuur, Jeugd en Media - Aandeel in totaal: 5,19% - Aantal gebouwen: 145 - Totale bruto oppervlakte 218.855 m ² - Invulgraad bovengrondse oppervlakte: 98,6% - Invulgraad ondergrondse oppervlakte: 97,9%	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding - Aandeel in totaal: 4,65% - Aantal gebouwen: 130 - Totale bruto oppervlakte 644.938 m ² - Invulgraad bovengrondse oppervlakte: 100,0% - Invulgraad ondergrondse oppervlakte: 98,5%
Overige gebouwbeheerders - Aandeel in totaal: 17,78% - Aantal gebouwen: 497 - Totale bruto oppervlakte 613.126 m ² - Invulgraad bovengrondse oppervlakte: 73,0% - Invulgraad ondergrondse oppervlakte: 73,0%	VVM De Lijn - Aandeel in totaal: 6,01% - Aantal gebouwen: 168 - Totale bruto oppervlakte 366.130 m ² - Invulgraad bovengrondse oppervlakte: 100,0% - Invulgraad ondergrondse oppervlakte: 100,0%	Departement Mobiliteit en Openbare Werken - Aandeel in totaal: 3,76% - Aantal gebouwen: 105 - Totale bruto oppervlakte 148.254 m ² - Invulgraad bovengrondse oppervlakte: 72,4% - Invulgraad ondergrondse oppervlakte: 75,2%	ILVO - Aandeel in totaal: 3,47% - Aantal gebouwen: 97 - Totale bruto oppervlakte 96.252 m ² - Invulgraad bovengrondse oppervlakte: 99,0% - Invulgraad ondergrondse oppervlakte: 96,9%

1. Net zoals de voorgaande jaren heeft **DVW** de meeste gebouwen in beheer (22%). In 2023 waren dit 620 gebouwen, 41 gebouwen minder dan in 2022. De totale oppervlakte steeg van 91.955 m² naar 125.990 m² t.g.v. een betere invulgraad.

2. Het aantal gebouwen in beheer van de **VMSW** is gelijk gebleven (253 sociale woningen). Het **AWW** volgt met 240 gebouwen (8,6%), dit is een daling t.o.v. 2022 (262 gebouwen). Het **ANB** heeft 227 gebouwen (8,1%) wat minder is dan de 246 gebouwen van 2022. Hun totale bruto oppervlakte steeg van 60.792 m² naar 74.359 m². De invulgraad van het ANB ligt op bijna 100%.

3. Het **Facilitair Bedrijf** heeft 196 gebouwen in beheer (7%) wat een minieme daling is t.o.v. vorig jaar (202 gebouwen). De totale bruto oppervlakte steeg sterk van 664.882 m² naar 836.418 m². De invulgraad steeg voor beide oppervlaktes en ligt op bijna 100%. **De Lijn** heeft 168 gebouwen in beheer (6%) wat een sterke stijging is t.o.v. 2022 (109 gebouwen). Daardoor steeg ook de totale bruto oppervlakte van 215.575 m² naar 366.130 m². Hun invulgraad ligt op 100%.

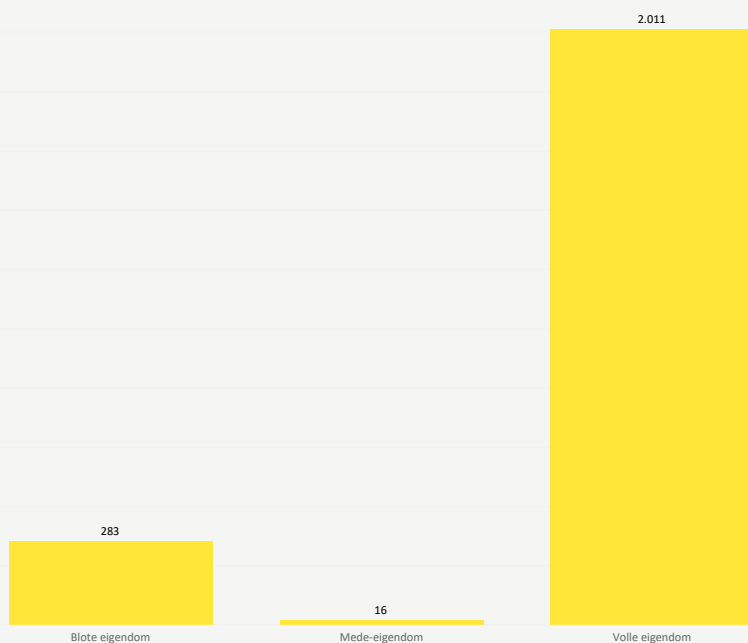
4. Het **DCJM** beheert 145 gebouwen (5,2%), 1 gebouw meer dan het voorgaande jaar. De **VDAB** heeft 130 gebouwen in beheer (4,7%), 5 minder dan in 2022. Hun totale bruto oppervlakte steeg van 498.388 m² naar 644.938 m². **Toerisme Vlaanderen** (TVL) heeft 117 gebouwen (4,2%), 12 meer dan vorig jaar. Hun totale bruto oppervlakte verduubde t.o.v. een jaar eerder. De invulgraad van de oppervlaktes ligt voor deze 3 entiteiten op bijna 100%.

4/ Evolutie aantal gebouwen in eigendom per eigendomsrecht

Aantal gebouwen per eigendomsrecht

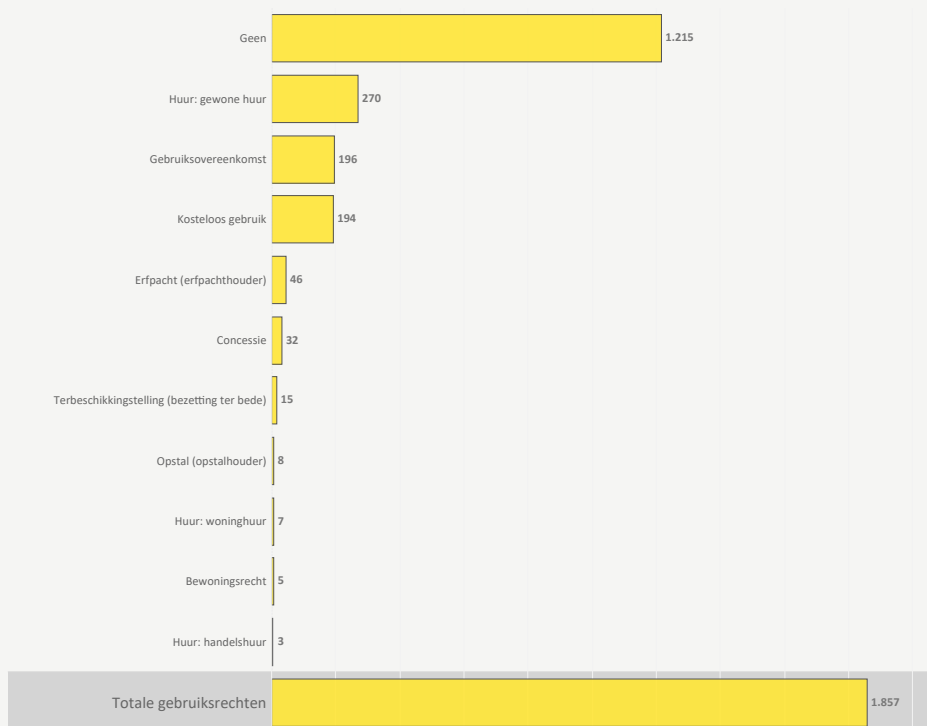

Van de 2.795 gebouwen is er voor **2.702** gebouwen een eigendomsrecht ingevuld (96,7%). Hiervan hebben **2.310** gebouwen (85,5%) een eigenaar die behoort tot de Vlaamse overheid. Voor 93 gebouwen werd geen eigendomsrecht ingegeven in Terra.

Net zoals de voorgaande jaren, zijn ook nu de meeste gebouwen in **volle eigendom** (87%). Bij **blote eigendom** (12,3%) zijn het vooral gebouwen die onder concessie, erfpacht of vruchtgebruik vallen. Het aantal gebouwen in **mede-eigendom** (0,7%) is beperkt.

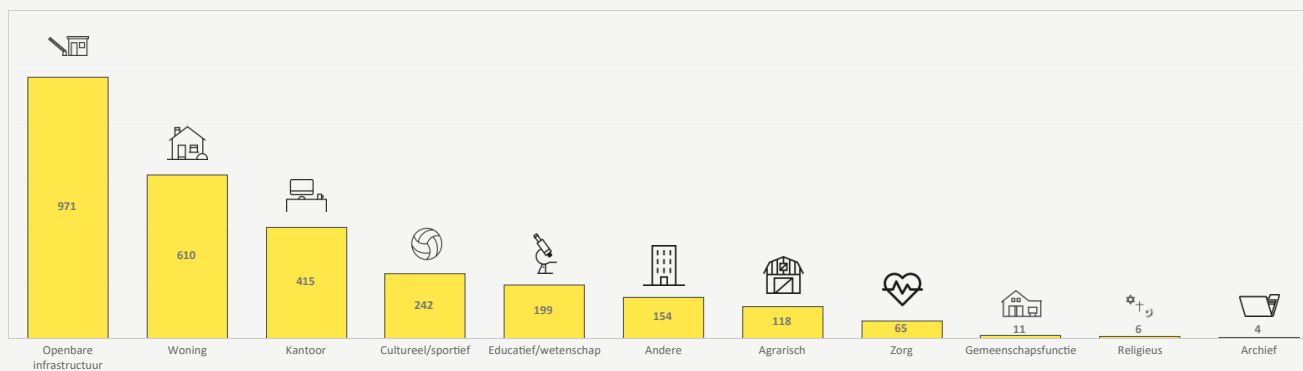
5/ Evolutie aantal gebouwen per gebruiksrecht

Gezien de meeste gebouwen in eigendom zijn, wordt het gebruiksrecht niet ingevuld of wordt voor het **gebruiksrecht 'geen'** gekozen. De meeste gebruiksrechten liggen in lijn met vorig jaar. Het gebruiksrecht 'geen' is toegenomen t.g.v. herhaalde oproepen en aanpassingen n.a.v. controles.

6/ Evolutie aantal gebouwen per bouwtype

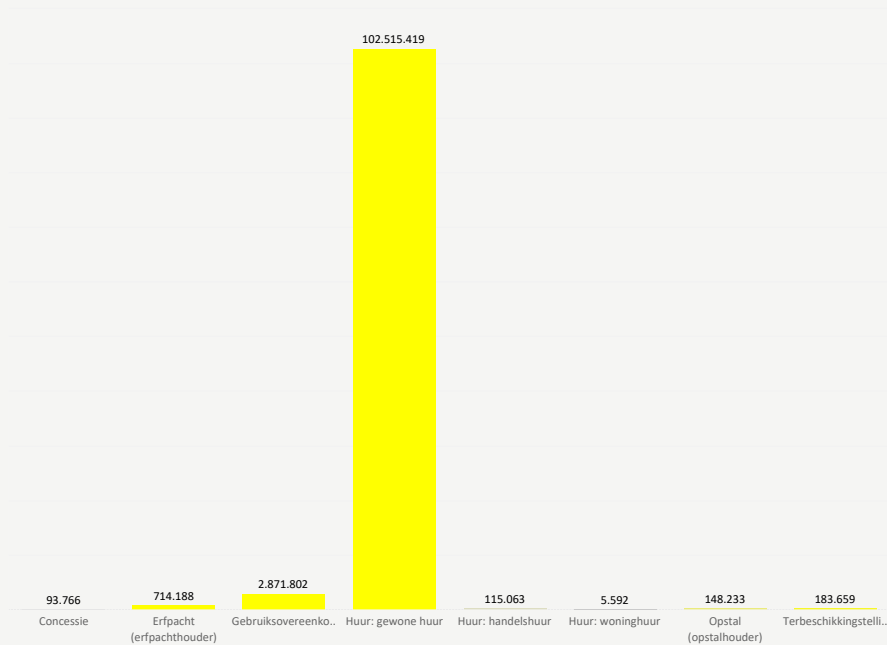

De meeste categorieën van bouwtypes bleven gelijk t.o.v. 2022. Er valt wel een daling van 33 **woningen** en 28 **educatief/wetenschappelijke** gebouwen op te merken. Daarnaast stijgt het aantal **kantoren** met 68 t.o.v. vorig jaar.

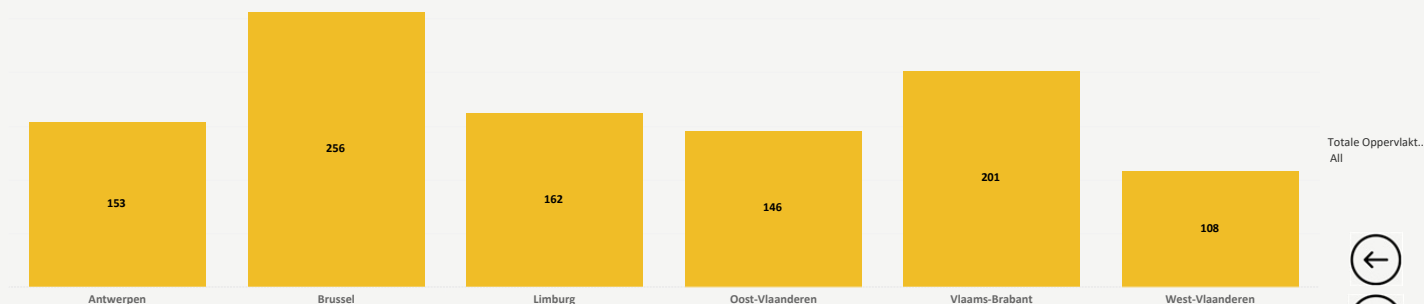
7/ Evolutie uitgave voor het gebruik van gebouwen niet in eigendom

Veel van de gebouwen waar entiteiten van de Vlaamse overheid gehuisvest zijn, huren we van derden. In 2023 werd er in totaal iets meer dan **102 miljoen euro** uitgegeven aan huur. Dit komt overeen met 2022 (in Vastgoedwijzer 2022 werd een huuruitgave van 118 miljoen euro vermeld, dit blijkt echter foutief, gezien er uitgaves werden meegeteld van gebouwen die al verlaten waren). De meeste huur wordt betaald door Het Facilitair Bedrijf voor de grote kantoorgebouwen en de VAC's. De kosten voor **gebruiksovereenkomsten** zijn bijna verdrievoudigd en stegen van 903.365 euro naar 2.654.700 euro. Dit komt omdat ten tijde van de snapshot 1 gebouw verkeerdelijk op gebruiksovereenkomst werd gezet, terwijl het in feite om een gehuurde locatie ging. Deze fout werd inmiddels rechtgezet in Terra.

8/ Evolutie huurprijs voor kantoren volgens de ligging

Gemiddelde huurprijs: de som van de huurprijzen per m² per gebouw gedeeld door het aantal gebouwen.

Voor **kantoorgebouwen groter dan 1.000 m²** wordt gemiddeld de meeste huur/m² betaald in Brussel (216 euro/m²), gevolgd door Antwerpen (176 euro/m²) en Vlaams-Brabant (161 euro/m²). In elke provincie is de prijs/m² gedaald t.o.v. 2022.

Disclaimer: de huurprijs is inclusief alle kosten (energie, onderhoud, schoonmaak, verbruik dranken, sporadisch gebruik van vergaderzalen,...). Dit maakt dat de huurprijs relatief hoog is, zeker bij kleinere oppervlaktes.

Voor **kantoorgebouwen kleiner of gelijk aan 1.000 m²** wordt gemiddeld de meeste huur/m² betaald in Brussel (328 euro/m²), gevolgd door Vlaams - Brabant (213 euro/m²) en Limburg (165 euro/m²).

In elke provincie (behalve in Antwerpen en West-Vlaanderen) is de prijs/m² gestegen t.o.v. 2022. Dit komt door indexaties en herhaalde oproepen om de huurbedragen te updaten.

Totale Oppervlakt.. All

Aantal verkochte gebouwen:

7

Aantal gebouwen einde huur:

18

Aantal afgebroken gebouwen:

22

De begeleidende tekst voor deze grafiek wordt in de volgende tab weergegeven.

Verkochte gebouwen

Er werden 7 gebouwen verkocht in 2023.

Het Facilitair Bedrijf verkocht een kantoorgebouw gelegen in de Hertogenstraat 73, Brugge

Het ANB verkocht een natuureducatief centrum gelegen te Rodebergstraat 53, Heuvelland.

DVW verkocht 2 woningen te Roeiersweg 2, Gent en Oud Arenberg 65, Beveren.

De Watergroep verkocht 2 kantoorgebouwen. Eén gelegen in de Wagenmakersstraat 54, Kortrijk en de andere op Roterijstraat 131, Waregem.

Daarnaast verkocht de VDAB een opleidingscentrum te Steenweg 355, Denderleeuw.

Gebouwen einde huur

Er werden 18 gebouwen op einde huur geplaatst in 2023.

Het Facilitair Bedrijf beëindigde voor 12 gebouwen het huurcontract. Zeven hiervan waren kantoorgebouwen.

Het Instituut voor Landbouw en Visserij (ILVO) stopte de huur voor een laboratorium gelegen in de Caritasstraat 39, Melle.

Opgroeien Regie zegde de huur op voor 3 kantoren gelegen te Vilvoorde, Tervuren en Roeselare.

De VDAB zegde de huur op voor een opleidingscentrum te Kleinhoefstraat 11/12, Geel.

Afgebroken gebouwen

Er werden 22 gebouwen afgebroken in 2023.

14 gebouwen waren van DVW (4 van openbare infrastructuur en 10 woningen).

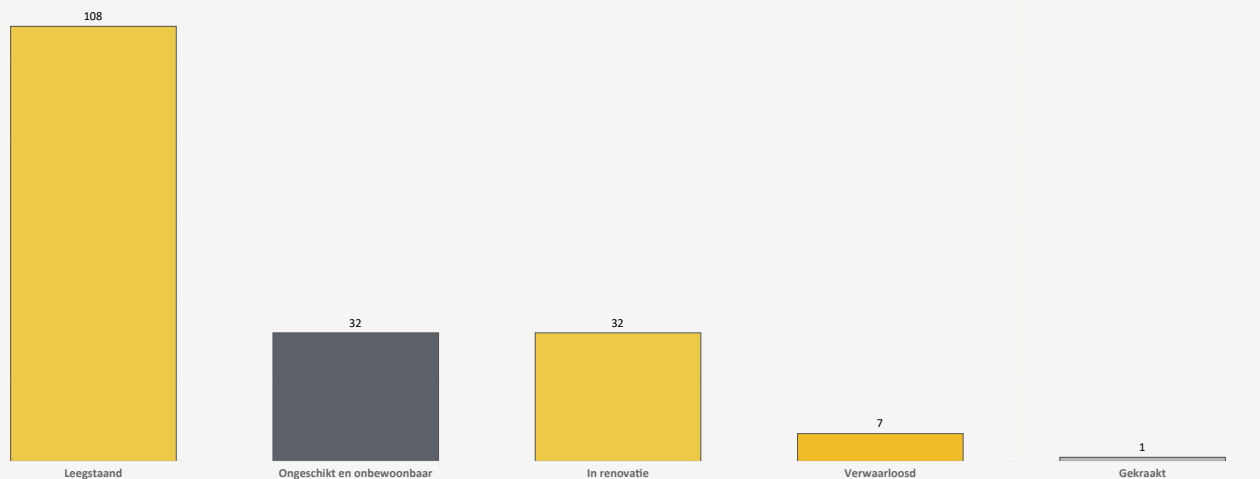
Het AWV liet een zoutopslag afbreken te Trekschurenstraat 270, Hasselt.

Het DMOW sloopte een kantoorgebouw te Esplanadestraat, Oostende.

Het Openbaar Psychiatrisch Zorgcentrum (OPZ) Rekem liet 2 verpleeginrichtingen slopen te Daalbroekstraat 106, Lanaken.

De Vlaamse Landbouwmaatschappij (VLM) liet een hoeve afbreken te Kaleshoek 50, Deinze.

De Lijn liet 3 gebouwen afbreken. Het gaat om een bedieningsgebouw, een dienstgebouw en een werkhuis te Brandariskaai 2, Oostende

180 gebouwen zijn leegstaand, in renovatie, ongeschikt en onbewoonbaar, verwaarloosd of gekraakt. Dat is **6,44%** van het totaal aantal gebouwen. In 2022 waren dit 173 gebouwen.

De begeleidende tekst voor deze grafiek wordt in de volgende tab weergegeven.

Leegstaande gebouwen

Het aantal leegstaande gebouwen steeg van 103 naar 108 gebouwen t.o.v. vorig jaar.

58% van de leegstaande gebouwen is in beheer van DVW, 9,3% is van het ANB en 8,3% van de VLM. Bijna 60% van de leegstaande gebouwen zijn woningen, 14% zijn agrarische gebouwen en 12% is openbare infrastructuur. Er zijn 5 leegstaande kantoren (4,6%).

Voor 44 % van de leegstaande gebouwen is de strategie op termijn afstoten. 5 % wil men behouden. Voor 51% is de strategie nog onduidelijk of niet gekend.

Ongeschikt en onbewoonbare gebouwen

Het aantal ongeschikt en onbewoonbare gebouwen bleef gelijk t.o.v. 2022 (32 gebouwen). Bijna 40% is in beheer bij het ANB en 16% bij het ILVO. Voor 25% van de ongeschikt en onbewoonbare gebouwen is de strategie op termijn afstoten, 19% wil men behouden en voor 56% is de strategie onduidelijk of niet gekend.

Verwaarloosde gebouwen

Het aantal verwaarloosde gebouwen nam toe van 6 naar 7 t.o.v. 2022. Het ANB, DVW en het DMOW hebben er elk 2 in beheer en één is van De Lijn. Eén gebouw wil men afstoten, 3 zouden behouden blijven en voor 3 gebouwen is de strategie nog onduidelijk of niet gekend.

Gekraakt gebouw

Het gekraakte gebouw betreft een woning op de Westlangeweg 7 in Beveren in beheer van DVW.

Gebouwen in renovatie

Het aantal gebouwen in renovatie steeg van 31 naar 32. De helft hiervan is van het ANB. 56% van de gebouwen in renovatie zijn openbare infrastructuur.

Agentschap Facilitair Bedrijf (Het Facilitair Bedrijf) • Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) • Agentschap Integratie en Inburgering (AGII) • Agentschap Justitie en Handhaving (AJH) • Agentschap Plantentuin Meise • Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT) • Agentschap voor Maritieme Dienstverlening en Kust (MDK) • Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) • Agentschap Wegen en Verkeer (AWV) • De Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie (VRT) • De Vlaamse Waterweg (DVW) • Departement Cultuur, Jeugd en Media (DCJM) • Departement Mobiliteit en Openbare Werken (DMOW) • Departement Omgeving • Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (DWVG) • Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen (FWO) • Het Gemeenschapsonderwijs (GO!) • Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO) • Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) • Limburgse Reconversie Maatschappij (LRM) • Muntpunt • Openbaar Psychiatrisch Zorgcentrum Geel (OPZ Geel) • Openbaar Psychiatrisch Zorgcentrum Rekem (OPZ Rekem) • Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) • Opera Ballet Vlaanderen • Opgroeien • Opgroeien Regie • ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV) • Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij Antwerpen (POM Antwerpen) • Scholengroep 8: Brussel (onder GO!) • Sociaal Economische Raad van Vlaanderen (SERV) • Sport Vlaanderen • Toegankelijk Vlaanderen • Toerisme Vlaanderen (TVL) • Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen (FIT) • Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) • Vlaams Energiebedrijf (VEB) • Vlaams-Brussel Fonds • Vlaamse Belastingdienst (VLABEL) • Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) • Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) • Vlaamse Landmaatschappij (VLM) • Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW) • Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening – De Watergroep • Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) • Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn • Vlaams-Europees Verbindingsagentschap (VLEVA) • vzw 'de Rand'

Een goed zicht op de eigendomsstructuur van overheidsgronden is essentieel voor de realisatie van elk ruimtelijk project. Bovendien vormt dit inzicht de basisvoorwaarde voor een degelijk grondbeleid.

Scope/ Dit rapport geeft informatie over de gronden op **31/12/2023** die gelegen zijn in Vlaanderen en opgenomen zijn in de Terra Patrimonium- en Energiedatabank Vlaanderen. Gronden gelegen in andere gewesten werden niet opgenomen. De betrouwbaarheid van de cijfers is onderhevig aan de kwaliteit van de gegevens aangeleverd door de Vlaamse Belastingdienst (VLABEL). Het openbare domein zit niet in deze cijfers vervat.

Beheer/ De gronden worden beheerd door functionele eigenaars of beheerders. Dit zijn entiteiten met en zonder rechtspersoonlijkheid. Elke entiteit beheert de gronden waartoe ze bevoegd is. De bevoegdheid wordt bepaald door de aard van het gebruik van de gronden.

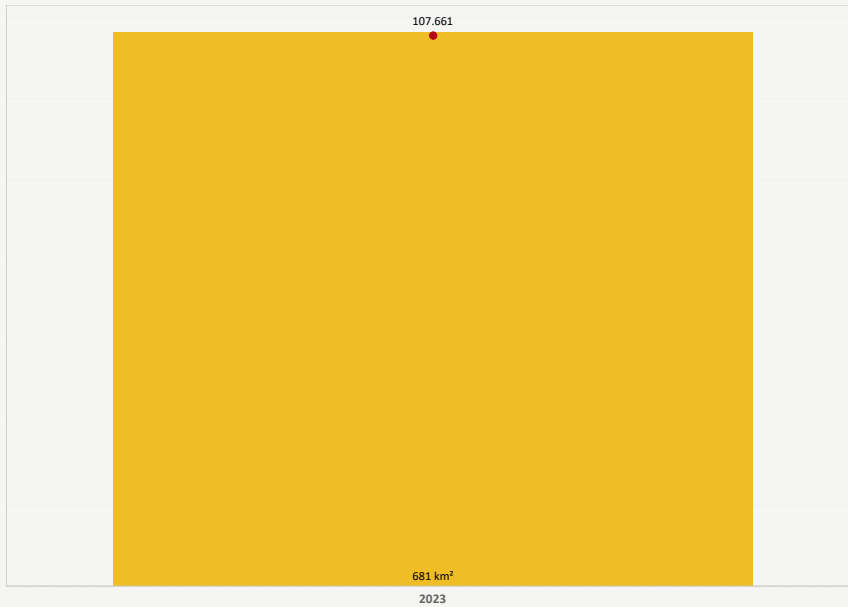
Definities/ De definities van de gebruikte termen zijn te vinden op [onze webpagina](#) onder de titel 'Hulp bij het invullen: definities en richtlijnen'.

11/ Evolutie totaal aantal percelen

■ Distinct count of id ■ administratieve opp. (...)

Het aantal percelen in eigendom schommelt jaarlijks. De schommelingen zijn o.a. te wijten aan de aankoop en verkoop van gronden, opnamen in het openbaar domein, schrappingen van perceelnummers en wijzigingen in de lijst van de Nationale Bank van België.

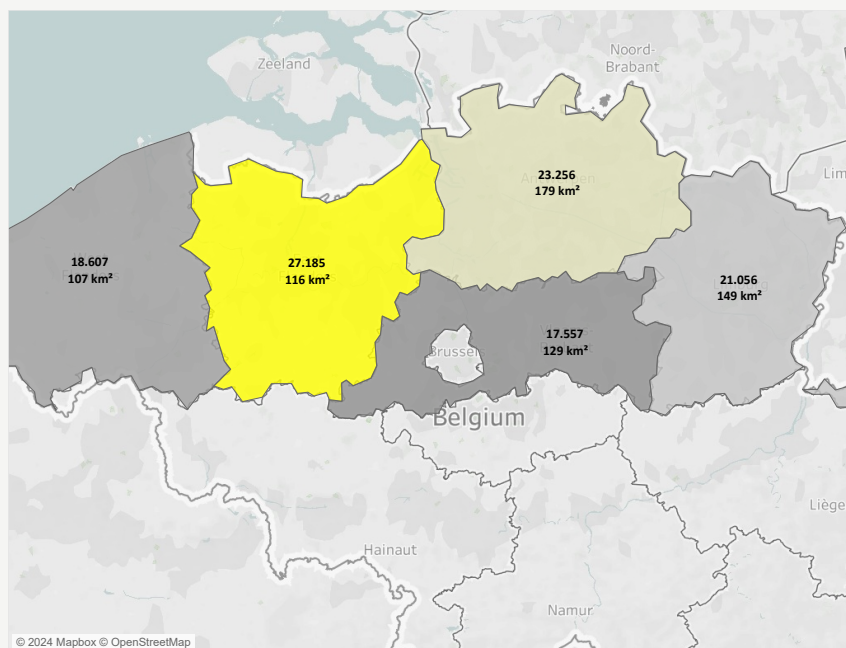
In 2023 waren er **107.661 percelen in eigendom (681 km²)** t.o.v. 103.875 (658 km²) in 2022. Er is dus een absolute stijging van het aantal percelen met 3,64% of 3.786 percelen (23 km²). In het Vlaamse grondgebied (13.626 km²) vertegenwoordigen de percelen in eigendom van de Vlaamse entiteiten 5%.

12/ Aantal percelen volgens ligging - 2023

Regio gronden
Provincie

Met 27.185 percelen (116 km²) telt **Oost-Vlaanderen** het meeste aantal gronden in eigendom. De grootste oppervlakte bevindt zich echter in de provincie **Antwerpen** met 179 km² voor 23.256 percelen.

We kunnen stellen dat het aantal percelen per provincie t.o.v. 2022 licht gestegen is. In Vlaams-Brabant is de stijging het hoogst met 1.012 extra percelen.

13/ Top 10 van de grondbeheerders - 2023

Agentschap voor Natuur en Bos

- Aandeel in tot. opp.: 65,30%
 - Aantal percelen: 44.138
 - Oppervlakte: 449 km²

De Vlaamse Waterweg

- Aandeel in tot. opp.: 10,57%
 - Aantal percelen: 16.559
 - Oppervlakte: 72 km²

VLAAMSE LANDMAATSCHAPPIJ

- Aandeel in tot. opp.: 5,58%
 - Aantal percelen: 6.334
 - Oppervlakte: 45 km²

Overige beheerders

- Aandeel in tot. opp.: 3,65%
 - Aantal percelen: 5.212
 - Oppervlakte: 25 km²

Agentschap voor Maritiem

- Aandeel in tot. opp.: 2,51%
 - Aantal percelen: 1.811
 - Oppervlakte: 17 km²

VLAAMSE MILIEU MAAT

- Aandeel in tot. opp.: 2,38%
 - Aantal percelen: 7.170
 - Oppervlakte: 16 km²

Agentschap Wegen en Verkeer

- Aandeel in tot. opp.: 3,08%
 - Aantal percelen: 13.407
 - Oppervlakte: 21 km²

het Gemeenschapsonderwijs

- Aandeel in tot. opp.: 1,75%
 - Aantal percelen: 1.343
 - Oppervlakte: 12 km²

Aquafln

- Aandeel in tot. opp.: 1,68%
 - Aantal percelen: 8
 - Oppervlakte: 9 km²

DE WATERGROEP - VMW

- Aandeel in tot. opp.: 1,68%
 - Aantal percelen: 3.086
 - Oppervlakte: 11 km²

Sport Vlaandere

- Aandeel in tot. opp.

De begeleidende tekst voor deze grafiek wordt in de volgende tab weergegeven.

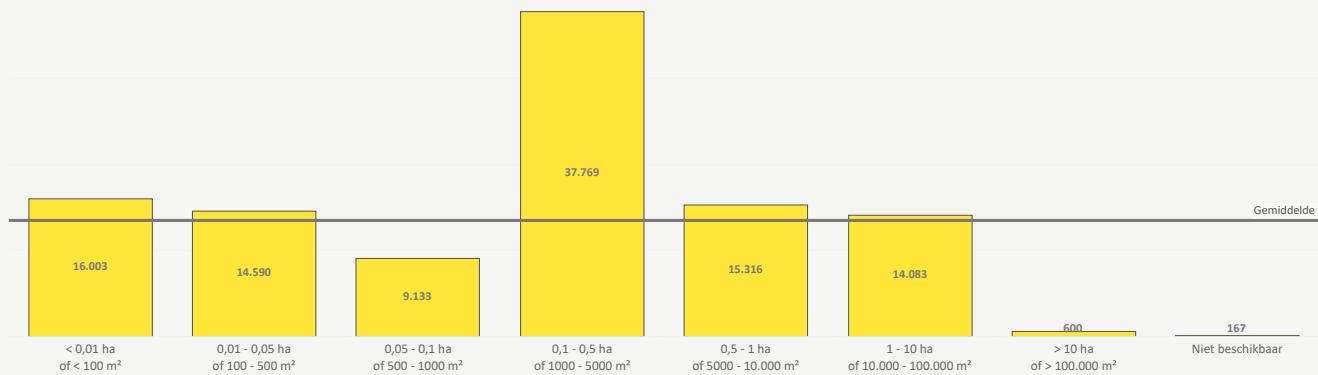

De grootste grondbeheerders zijn:

1. **Agentschap Natuur en Bos (ANB)** met 44.138 percelen (449 km²). Dit komt overeen met 66% van de totale oppervlakte van alle percelen van de Vlaamse overheid. Dit is een stijging met 3.454 percelen. De oppervlakte van de gronden steeg met 27 km².
2. **De Vlaamse Waterweg (DVW)** met 16.559 percelen (72 km²). Dit is een kleine stijging t.o.v. vorig jaar. DVW beheert heel wat watergebonden percelen. Deze worden in concessie gegeven aan bedrijven die de binnenvaart gebruiken voor de aan- en afvoer van grondstoffen en/of afgewerkte producten. De watergebonden percelen worden toegewezen aan bedrijven via een zogenoemde vermarkttingsprocedure. Dit wil zeggen dat bedrijven zich tijdens een bepaalde periode kandidaat kunnen stellen voor een bepaald terrein. Op basis van voorop vastgestelde criteria wordt het terrein vervolgens toegewezen aan de meest geschikte kandidaat.
3. **Agentschap Wegen en Verkeer (AWV)** met 13.407 percelen (21 km²). T.o.v. 2022 is dit wel een daling met 446 percelen of 3 km².

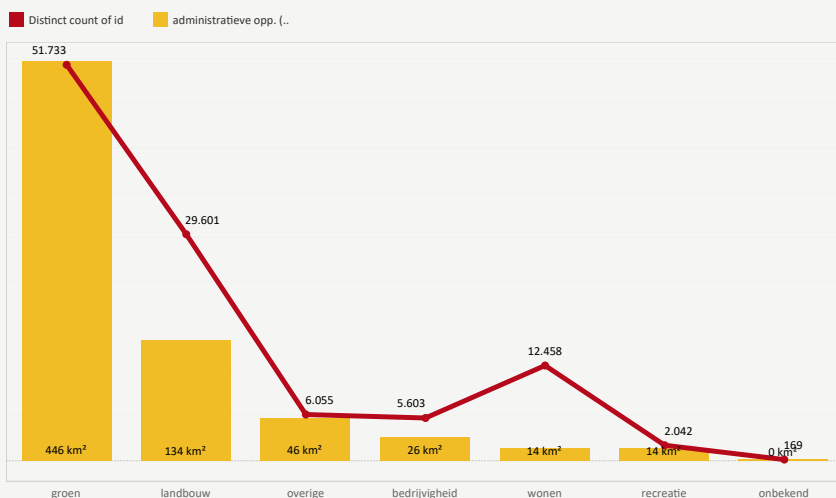

14/ Aantal percelen volgens grootte - 2023

Iets meer dan een derde van de percelen in eigendom bevindt zich in de categorie van **0,1 – 0,5 ha**. Deze categorie is met 1.608 percelen toegenomen t.o.v. vorig jaar. Slechts 0,56% van de percelen is groter dan 10 ha. Voor 167 percelen (0,16%) is er geen oppervlakte gekend.

15/ Aantal percelen en oppervlakte per bestemmingscategorie - 2023

Bijna de helft van de percelen behoort tot de categorie 'groen'. Deze is toegenomen met 2.396 percelen t.o.v. 2022 t.g.v. het aankoopbeleid van ANB (o.a. 10.000 ha extra bos tegen 2030).

De categorie 'landbouw' stijgt met 1.407 percelen tot een totaal van 29.601 gronden. Deze zijn vooral in eigendom van ANB, VLM en VMM.

De categorie 'overige' daalt met 1.900 percelen en komt uit op een totaal van 6.055 gronden. In deze bestemmingscategorie vinden we o.a. percelen terug voor lijninfrastructuur (bv. weginfrastructuur), gemeenschaps- en nutsvoorzieningen (bv. zuivering van afvalwater) en de ontginning van waterwinning (bv. watervoorziening). Deze percelen zijn vooral in beheer bij AWV, DVW en De Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening – De Watergroep.

De bestemmingscategorie 'bedrijvigheid' stijgt t.o.v. 2022 met 1.374 percelen. Het totaal aantal in deze categorie komt op 5.603 percelen. Deze zijn vooral in beheer van DVW, AWV en MDK.

Agentschap Facilitair Bedrijf (HFB) • Agentschap Integratie en Inburgering (AGII) • Agentschap Maritieme Dienstverlening en Kust (MDK) • Agentschap Plantentuin Meise • Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) • Agentschap Wegen en Verkeer (AWV) • Aquafin • be-DIVE • Bedrijvencentrum Waasland • Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel • De Vlaamse Waterweg (DVW) • De Werkvennootschap • Departement Cultuur, Jeugd en Media (DCJM) • Departement Financiën en Begroting • Departement Landbouw en Visserij • Departement Mobiliteit en Openbare Werken (DMOW) • Departement Omgeving • Diestsepoort • Eigen Vermogen van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek • Eigen Vermogen van het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek • Fonds Wetenschappelijk Onderzoek Vlaanderen (FWO) • Greenville • H.W.P. • Hermesfonds • Het Gemeenschapsonderwijs (GO!) • Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO) • Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) • Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren • Lak Invest • Limburgse Reconvertiemaatschappij (LRM) • Luchthavenontwikkelingsmaatschappij Antwerpen • Luchthavenontwikkelingsmaatschappij Oostende-Brugge • Mijnen • Mijnschade en Bemaling Limburgs Mijngedebied • Ministeries van de Vlaamse Gemeenschap • Moev • Museum van Hedendaagse Kunst Antwerpen • Natuurinvest • Onroerend Erfgoed • Openbaar Psychiatrisch Zorgcentrum Geel (OPZ Geel) • Openbaar Psychiatrisch Zorgcentrum Rekem (OPZ Rekem) • Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) • Opera Ballet Vlaanderen • Opgroeien • ParticipatieMaatschappij Vlaanderen NV (PMV) • Site Kanaal • Site-Ontwikkeling Vlaanderen • Sport Vlaanderen • Toerisme Vlaanderen (TVL) • Tunnel Liefkenshoek • Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) • Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) • Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden (VIPA) • Vlaams Instituut voor Biotechnologie • Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) • Vlaams Woningfonds • Vlaamse Gemeenschap • Vlaamse Gewest • Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) • Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening – De Watergroep • Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) • Vlaamse Landmaatschappij (VLM) • Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW) • Vlaamse Radio- en Televisieomroep (VRT) • Vlaamse Vervoersmaatschappij - De Lijn • vzw 'de Rand'

In 2020 keurde de Vlaamse Regering de Vlaamse Langetermijnrenovatiestrategie goed. Deze strategie streeft naar een klimaatneutraal gebouwenpark voor verwarming, sanitair warm water, koeling en verlichting tegen 2050. De Regering ziet daarbij een voorbeeldrol weggelegd voor publieke gebouwen om klimaatneutraal te zijn tegen 2045.

Scope: Dit rapport toont de situatie van de energiegegevens op 31/12/2022 in combinatie met de vastgoedgegevens op 31/12/2023. De gas- en elektriciteitsverbruiken werden aangeleverd door het Vlaams Energiebedrijf. De databeheerders van de entiteiten leverden de gegevens aan over stookolieverbruik, hernieuwbare energie-, EAN-nummers en andere functionele gegevens. De betrouwbaarheid van de cijfers hangt af van de kwaliteit van de gegevens aangeleverd door de betrokken partijen.

Beheer: De energiegegevens worden aangeleverd door functionele eigenaars of beheerders. Dit kunnen entiteiten met- of zonder rechtspersoonlijkheid zijn. Ze hebben het beheer toegewezen gekregen over gebouwen die vanwege hun gebruik vallen onder de bevoegdheid van die entiteit.

Definities: De gebruikte termen zijn terug te vinden via <https://overheid.vlaanderen.be/vastgoeddefinities>

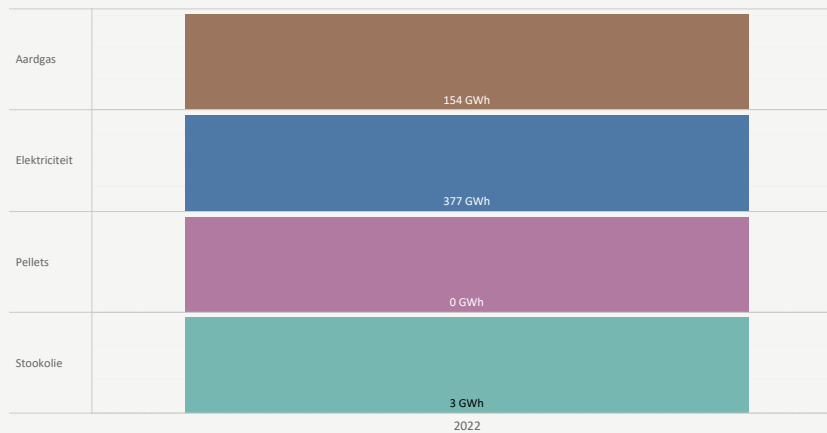
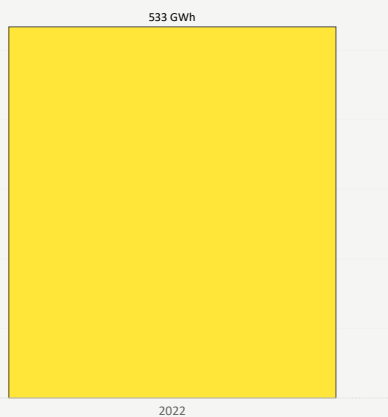

16/ Evolutie van energieafname

Type Energieverb.
Primair Verbruik

Overzicht totaal Primair Verbruik per jaar

De getoonde verbruiken zijn werkelijke verbruiken. De verbruiken worden weergegeven per facturatieperiode. Een contract aangegaan op 01/04/2022 loopt tot 21/03/2023. Het jaarlijks verbruik gaat dus in vanaf de start van de datum van het energiecontract. Als gevolg daarvan zijn de verbruiken van 2023 pas volledig op 31/12/2024.

Het energieverbruik in 2022 is met circa 9% gedaald t.o.v. 2021: Van 590 GWh in 2021 naar 536 GWh in 2022.

Deze daling is grotendeels toe te schrijven aan een vermindering in het gasverbruik van ongeveer 17% t.o.v. 2021. Het elektriciteitsverbruik kent een lichte daling van 5%.

De Vlaamse overheid streeft er echter naar om haar energieverbruik in de komende jaren in te perken, met het oog op het behalen van de klimaatdoelstellingen:

- Ze kiest voor energiezuinige nieuwe gebouwen
- Ze verlaat energieverslindende gebouwen
- Ze voert energiebesparende maatregelen door in bestaande gebouwen
- Ze opteert waar mogelijk voor minder vervuulende energiebronnen, en kiest resoluut voor hernieuwbare energie.

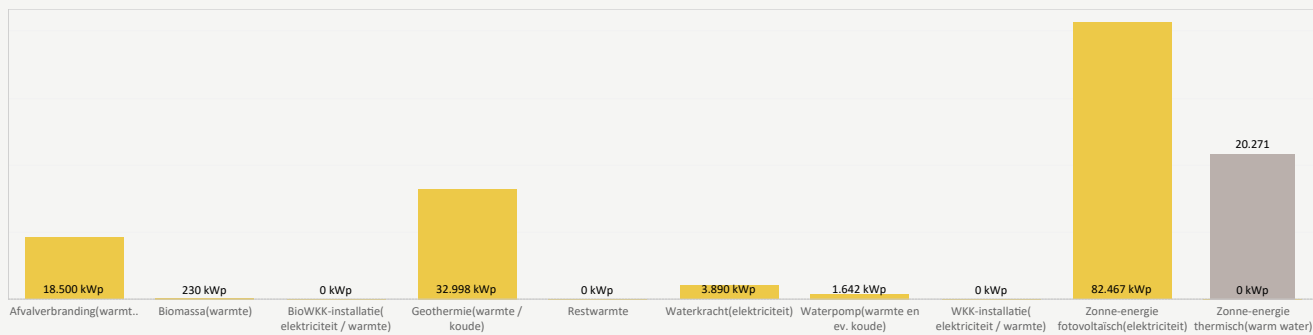
Het Vlaams Energiebedrijf biedt hierbij ondersteuning aan zowel entiteiten van de Vlaamse overheid als aan lokale besturen.

17/ Hernieuwbare energie

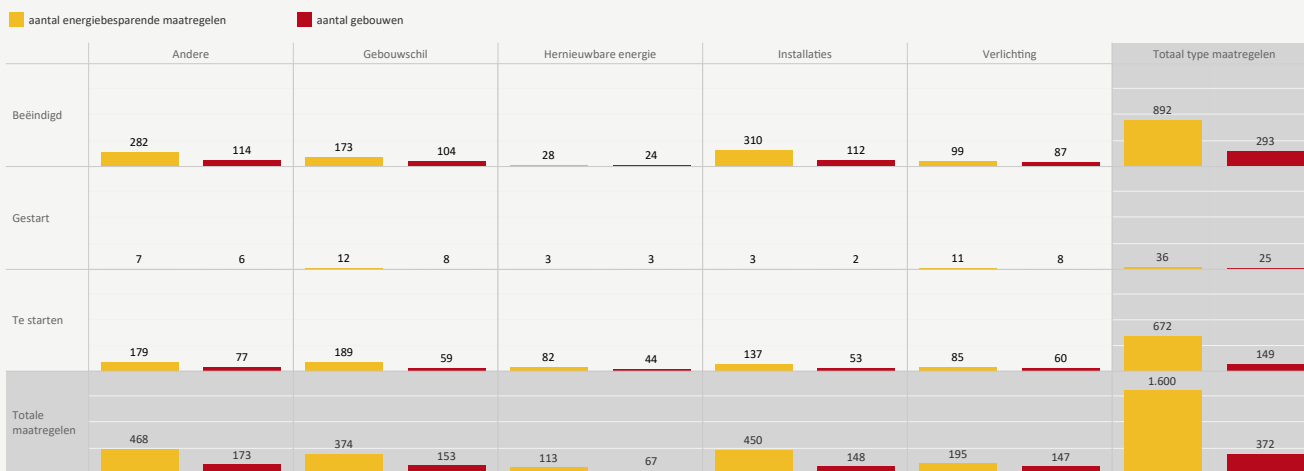
■ geïnstalleerd vermogen

■ productie

De data voor de hernieuwbare energie komt uit de Terra Patrimonium- en energiedatabank Vlaanderen, en toont de huidige toestand.

18/ Energiebesparende maatregelen

De Europese Energie-Efficiëntie Richtlijn (EER) verplicht tot het renoveren van overheidsgebouwen in eigendom van en in gebruik door de centrale overheid, met als doel de energie-efficiëntie te bevorderen. Daarom worden in Terra de uitgevoerde en geplande energiebesparende maatregelen per gebouw bijgehouden.

Er zijn 5 categorieën van energiebesparende maatregelen. Hieronder enkele voorbeelden van wat elke categorie inhoudt.

- Andere: dakisolatie, regeltechnische verwarming, stookplaats renovatie, warmtepompen en koeling, ...
- Gebouwschil: plaatsing van een zonnepaneel, vloer-, muur- en gebouwisolatie, isoleren pompleidingen, ...
- Hernieuwbare energie: regeltechnische verwarming, koeling en ventilatie en schrijnwerkrenovatie hout en aluminium, ...
- Installaties: zonwering, windmolens, verhogen luchtdichtheid, duurzame energieopslag, ...
- Verlichting: radiatorfolie, centraliseren verwarming, ...

De meeste maatregelen zijn reeds beëindigd (zie kolom "Totaal type maatregelen" op rij "beëindigd"), maar er zijn ook heel wat maatregelen die nog moeten gestart worden (zie kolom "Totaal type maatregelen" op rij "Te starten").

Afdeling Scheepvaartbegeleiding • Agentschap Facilitair Bedrijf (HFB) • Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) • Agentschap Integratie en Inburgering (AGII) • Agentschap Plantentuin Meise • Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT) • Agentschap voor Maritieme Dienstverlening en Kust (MDK) • Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) • Agentschap Wegen en Verkeer (AWV) • De Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie (VRT) • De Vlaamse Waterweg (DWW) • Departement Cultuur, Jeugd en Media (DCJM) • Departement Mobiliteit en Openbare Werken (DMOW) • Departement Omgeving • Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (DWVG) • Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen (FWO) • het Gemeenschapsonderwijs (GO!) • Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO) • Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) • Limburgse Reconversie Maatschappij (LRM) • Muntpunt • Openbaar Psychiatrisch Zorgcentrum Geel (OPZ Geel) • Openbaar Psychiatrisch Zorgcentrum Rekem (OPZ Rekem) • Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) • Opera Ballet Vlaanderen • Opgroeien • Opgroeien Regie • ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV) • Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij Antwerpen (POM Antwerpen) • Scholengroep 8: Brussel (onder GO!) • Sociaal Economische Raad van Vlaanderen (SERV) • Sport Vlaanderen • Toegankelijk Vlaanderen • Universiteit Antwerpen • Vlaams Agentschap voor de Uitbetaling van Toelagen in het kader van het Gezinsbeleid (VUTG) • Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen (FIT) • Vlaams Agentschap voor Ondernemersvorming - Syntra Vlaanderen • Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) • Vlaams Energiebedrijf (VEB) • Vlaams-Brussel Fonds • Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) • Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) • Vlaamse Landmaatschappij (VLM) • Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW) • Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening – De Watergroep • Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) • Vlaamse Onderwijsraad (VLOR) • Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn • Vlaams-Europees Verbindingsagentschap vzw 'de Rand'

Colofon: Jaar: 2023 •

Auteur: Eline Van Der Meulen, Beheerder Vastgoedinformatie – Agentschap Facilitair Bedrijf

Technische ondersteuning: Jelle Rheinhard – Vlaams Energiebedrijf en Luc De Cock – Agentschap Facilitair Bedrijf

Gegevensbeheerders: Eline Van Der Meulen, Beheerder Vastgoedinformatie – Agentschap Facilitair Bedrijf

Eindredactie: Sabrina Prieus, Teamhoofd Vastgoed en Sarah Buelens, Communicatieadviseur – Agentschap Facilitair Bedrijf

Uitgever: Frank Geets, Administrateur Generaal – Agentschap Facilitair Bedrijf (Havenlaan 88, 1000 Brussel)

Indien u vragen hebt over deze publicatie, gelieve contact op te nemen via facilipunt@vlaanderen.be. Deze publicatie is beschikbaar op overheid.vlaanderen.be/vastgoedwijzer

